

variables

Demografia de Catalunya. Un recorregut pel passat, present i futur de la població catalana

vista prèvia >

Catalunya ha viscut una transformació de la població sense precedents en els darrers 40 anys a partir de tres rècords demogràfics: una fecunditat molt baixa sostinguda en el temps, un augment molt notable de l'esperança de vida i una entrada molt nombrosa de persones nascudes a l'estranger. Des de la dècada de 1980 fins avui la població ha crescut més de dos milions de persones. Un fet que porta el país a haver d'afrontar un repte evident d'equilibri territorial, garantia de l'estat del benestar i d'oportunitats econòmiques.

Mariona Lozano Riera

Investigadora del Centre d'Estudis Demogràfics (CED-CERCA)

mlozano@ced.uab.es

Durant el darrer segle, Catalunya ha viscut una transformació demogràfica profunda. A finals dels anys 1980 comptava amb poc més de sis milions d'habitants; en canvi, el 2026 ja supera els vuit milions. Aquest augment, però, no ha estat ni lineal ni uniforme, sinó que ha avançat al ritme dels cicles econòmics i socials. La migració n'ha estat el gran motor, especialment en els períodes d'expansió, mentre que el creixement natural ha anat perdent força a mesura que la natalitat disminuïa i la població envellia.

La generació del baby-boom (1956-1976) va representar una etapa d'impuls intens, amb cohorts molt nombroses que van eixamplar la base de la piràmide demogràfica. Tanmateix, a partir de la dècada de 1980, Catalunya experimenta una fecunditat persistentment baixa que, el 2023, se situava en 1,1 fills per dona, que ha limitat la capacitat de creixement natural. El relleu generacional s'ha afeblit i l'estructura d'edats s'ha anat invertint progressivament. Malgrat tot, la població catalana ha continuat creixent, impulsada per un fort augment dels fluxos migratoris

d'origen internacional, sobretot a partir del canvi de segle —gràfic 1.

Aquest creixement no s'ha distribuït de manera homogènia al territori. Les comarques interiors i rurals, especialment al Pirineu i a l'interior de Lleida i Tarragona, acusen un envelliment més marcat i una pèrdua relativa de població jove. En canvi, les àrees urbanes i els espais amb més dinamisme econòmic, com Barcelona i el litoral, concentren bona part de la població nouvinguda —gràfic 3.

Mirant cap al futur, l'envelliment demogràfic es perfila com una tendència inevitable. En aquest context, la migració continuarà sent un factor clau per sostenir l'activitat econòmica i esmorteir la davallada de la natalitat, tot i que difícilment podrà, per si sola, reequilibrar la piràmide d'edats.

La trajectòria de Catalunya com a terra d'acollida, però, evidencia una capacitat d'adaptació constant. Aquesta experiència serà decisiva per afrontar els reptes demogràfics de les pròximes dècades i preservar la cohesió social i el benestar col·lectiu.

Com hem crescut al llarg del darrer segle?

Des de començaments del segle XX, Catalunya ha protagonitzat un creixement demogràfic sostingut que l'ha portada dels dos milions d'habitants de 1900 als vuit milions el 2025. Aquest augment, però, no ha estat ni lineal ni homogeni. Lluny d'una progressió constant, la població ha crescut a batzegades, seguint el pols dels cicles econòmics i socials que han marcat cada època.

En aquest recorregut, la migració s'ha consolidat com el gran motor del creixement. El creixement natural —la diferència entre naixements i defuncions— ha tingut un paper més variable: va ser decisiu durant els anys 1960 i fins a mitjans dels anys 1970, en plena etapa del baby-boom, però des d'aleshores ha anat perdent pes a causa de la davallada de la natalitat i del progressiu envelliment de la població.

El gràfic 1 evidencia amb claredat aquesta tendència, especialment a partir del segle XXI. En perspectiva històrica, si observem l'evolució dels darrers cent anys, emergeix un tret constant: Catalunya s'ha configurat

A Catalunya, les onades del segle XX van aportar, respectivament 455.000 i 1,3 milions de persones

com una veritable terra d'acollida,¹ capaç d'atreure i integrar població en diferents moments clau del seu desenvolupament.

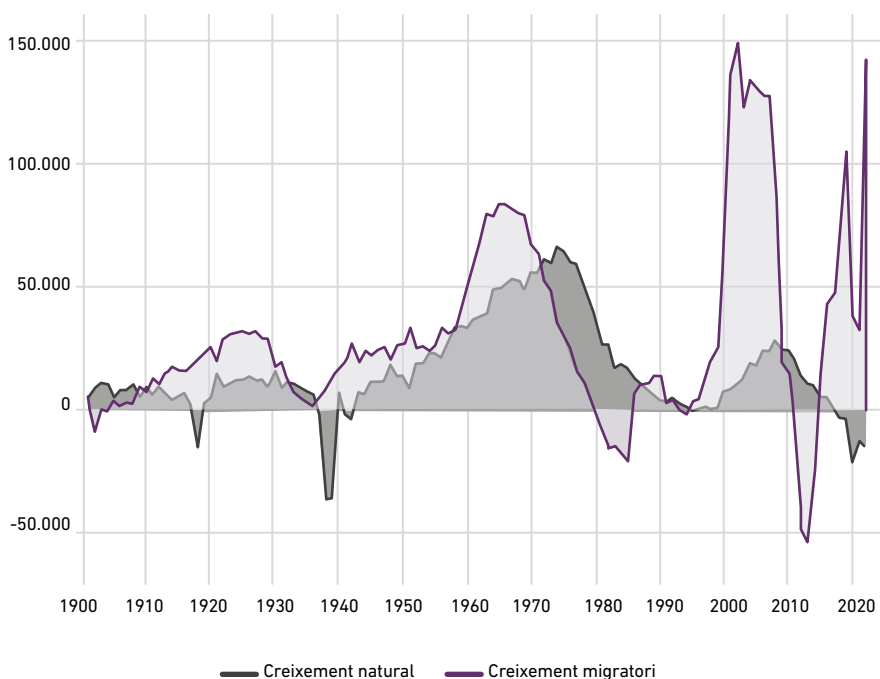
L'anàlisi del saldo migratori —la diferència entre immigració i emigració— permet distingir quatre grans onades migratòries. Les dues primeres, entre 1910 i 1929 i entre 1950 i 1976, van estar protagonitzades principalment per població procedent de l'Estat espanyol. Les dues més recents, entre 2000 i 2008 i a partir de 2016, han estat marcades sobretot per la immigració internacional. Les onades del segle XX van aportar, respectivament, 455.000 i 1,3 milions de persones, cosa que representava el 76 % i el 55 % del creixement total en aquells períodes. En canvi, al segle XXI la migració ha contribuït amb prop d'1,5 milions de persones, mentre que el creixement natural amb prou feines ha superat les 200.000 i, en els darrers anys, fins i tot ha esdevingut negatiu. A finals dels anys 1980 es popularitzava la campanya del «Som 6 milions», una consigna que simbolitzava una

fita demogràfica i un moment d'autoafirmació col·lectiva. Avui aquella xifra ha quedat enrere: la població ha augmentat en 1,83 milions d'habitants, en bona mesura a partir dels

fluxos migratoris internacionals. Sense aquest paper determinant de les migracions, no es pot entendre ni l'evolució demogràfica del país ni la profunda transformació econòmica,

Gràfic 1

Creixement natural i creixement migratori de la població a Catalunya, 1900-2024 (en persones)

¹ DOMÍNGO, «Migracions i reproducció demogràfica i social a la Catalunya contemporània».

Font: Elaboració del CED a partir de naixements i defuncions (1901-2022 INE); estimacions de població a 1 de gener (1901-1980, CED); estimacions de població a 1 de gener (1981-2024, Idescat).

La forta caiguda de naixements registrada entre 1980 i 1996 porta a un període que dona lloc a les anomenades «generacions buides»

social i cultural que ha experimentat, especialment en el primer quart del segle XXI.

Quina és la estructura actual de la població catalana?

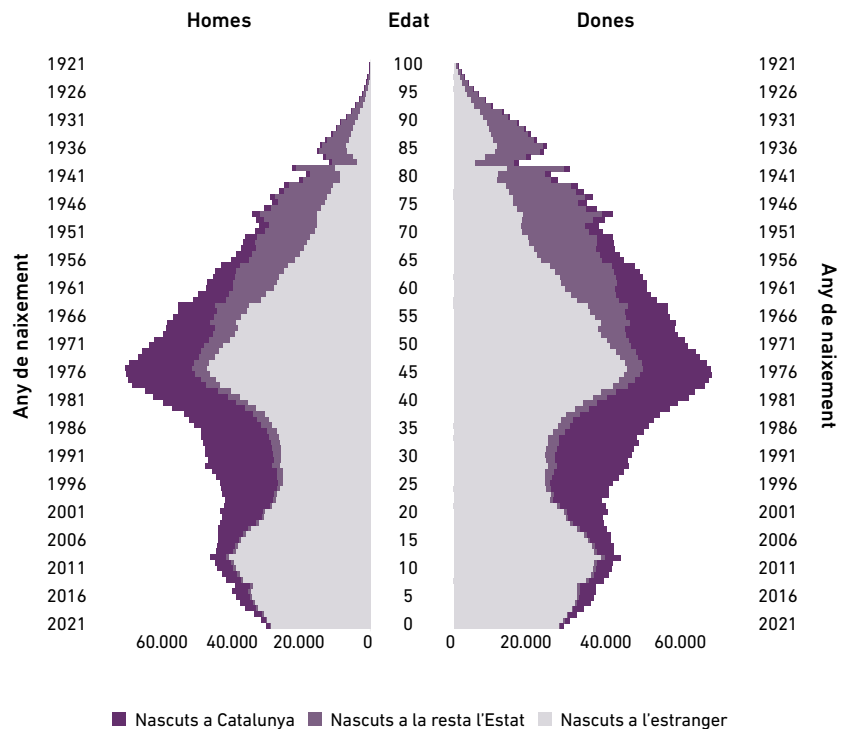
El gràfic 2 mostra l'estructura de població actual a través d'una piràmide de població. Les piràmides de població són una eina molt útil per entendre com ha evolucionat una societat al llarg del temps, ja que recullen les empremtes dels principals esdeveniments demogràfics que ha experimentat en els darrers anys. En el cas de Catalunya, la forma actual de la piràmide permet llegir, gairebé com en un relleu, diversos episodis clau de la seva història recent.

En primer lloc, encara s'hi perceben les conseqüències de la Guerra Civil. L'impacte es fa visible tant en el buit de naixements durant els anys 1936-1939 com en el desequilibri entre homes i dones en les cohorts més envellides, en què la presència masculina és clarament inferior.

Un segon element destacat és el baby-boom de la generació nascuda

Gràfic 2

Piràmide de població per sexe, edat i origen a Catalunya, 1921-2021

Font: Elaboració del CED a partir de les dades de l'Estadística del padró continu a 1 de gener (2024, INE).

entre 1956 i 1976, que conforma un bloc ampli i molt nombrós dins la piràmide. Aquest volum contrasta amb la forta caiguda de naixements registrada entre 1980 i 1996, perío-

de que dona lloc a les anomenades «generacions buides».

Avui, aquestes cohorts es troben en edats plenament fèrtils, però

El creixement de la població catalana no s'ha distribuït de manera homogènia al territori; de fet, gairebé la meitat dels municipis han perdut habitants

la seva capacitat de generar nous naixements està limitada per la seva pròpia dimensió: com que són generacions poc nombroses, el potencial de fills que poden tenir també és menor. A més, es tracta d'una generació marcada per un retard notable en l'edat al primer fill i per una fecunditat mitjana situada entre les més baixes d'Europa, per sota d'1,1 fills per dona. Aquest patró consolida el que s'ha anomenat «dèficit o bretxa de fecunditat»;² una part significativa de dones no tindrà els fills que desitja, i les que en tinguin en tindran menys dels previstos inicialment.

En tercer lloc, la piràmide reflecteix també el repunt de la natalitat que es va produir durant bona part de la primera dècada del segle XXI. Tot i ser menys intens que el baby-boom, aquest augment va estar afavorit per una lleu recuperació de la fecunditat i, sobretot, per l'impacte de la immigració estrangera.

Finalment, l'anàlisi de la població segons el lloc de naixement convida

a matisar la idea que la immigració actua únicament com a substitut de la població autòctona. Ja entre les generacions del baby-boom s'hi observa un pes rellevant de persones nascudes a l'estranger, fet que indica que la seva arribada no respondria a una manca de població jove, sinó a un context d'expansió econòmica.

En etapes posteriors, quan els fluxos migratoris coincideixen amb generacions menys nombroses nascudes al país, el factor determinant passa a ser el pes relatiu que els immigrants i els seus descendents adquireixen dins d'aquestes cohorts. Així, la piràmide no només mostra quants som i quants anys tenim, sinó també com s'ha anat configurant, al llarg del temps, la composició diversa de la societat catalana.

Quin impacte té aquest creixement en el territori?

El creixement de la població catalana analitzat en les línies anteriors no s'ha distribuït de manera homogènia al territori. De fet, gairebé la meitat dels municipis han perdut habitants. I, en aquest context, destaquen dues

tendències amb un impacte especialment rellevant: l'envelliment de la població general, però territorialment desigual, i el pes creixent de la població nascuda a l'estranger, sobretot al litoral.

Pel que fa a l'envelliment, tot i que es tracta d'un fenomen generalitzat arreu de Catalunya, la figura 1 mostra com a les zones interiors de Lleida i Tarragona, així com al Pirineu, la població de 65 anys i més supera una de cada quatre persones. Aquest desequilibri territorial s'explica en gran mesura pel fet que el creixement demogràfic s'ha concentrat en les àrees urbanes i costaneres, especialment a Barcelona i els municipis propers, mentre que les zones rurals i interiors continuen perdent habitants. Aquesta distribució desigual ha intensificat la pressió sobre l'habitatge i ha generat tensions en la planificació urbana i en la prestació de serveis.³

En paral·lel, la població nascuda a l'estranger tendeix a concentrar-se

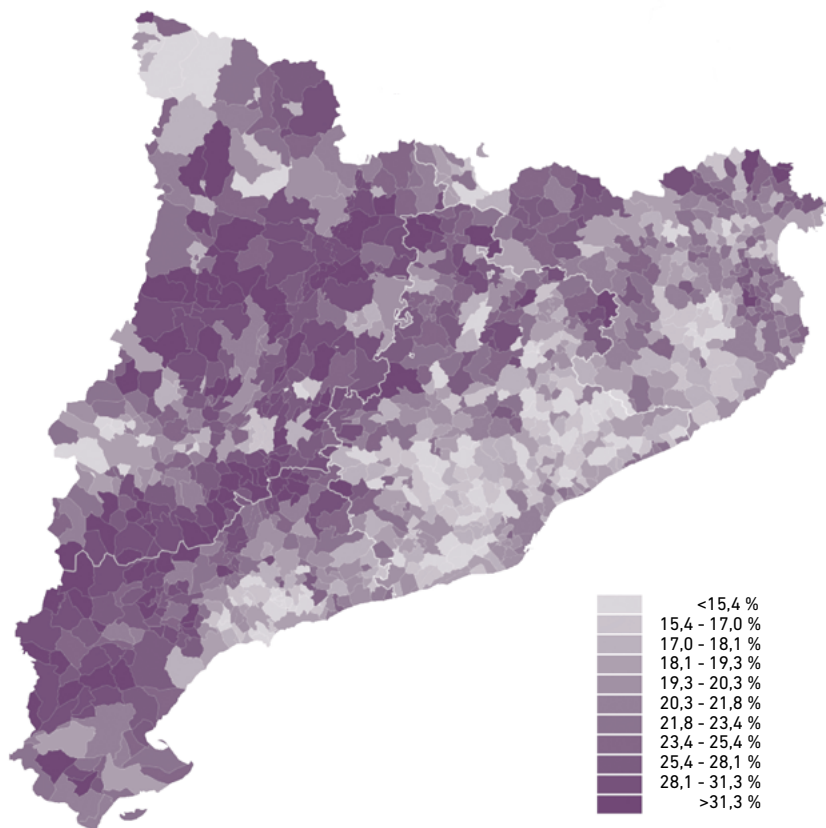
2 CASTRO-MARTIN (et al.), «El desafío de la muy baja fecundidad en España: ¿qué políticas sociales serían deseables?».

3 ORTEGA; MÓDENES, «Demanda habitacional en la Región Metropolitana de Barcelona – RMB: Claves prospectivas desde la tasa de principalidad y el cambio de comportamiento de los hogares».

La població nascuda a l'estranger tendeix a concentrar-se en els mateixos espais que la població autòctona, i busca especialment territoris amb més oportunitats laborals

Figura 1

Percentatge de població de 65 anys o més per municipis de Catalunya, 2023

Font: Elaboració del CED a partir de dades de l'Explorador Social.

termes absoluts, Barcelona encapçala el rànking, seguida de municipis com l'Hospitalet de Llobregat i Badalona.

Tanmateix, si es considera el pes relatiu dins del municipi, hi sobresurten casos com Guissona, on gairebé la meitat dels habitants ha nascut a l'estranger, principalment a causa de la indústria agroalimentària. Altres localitats amb un elevat percentatge de població estrangera són les vinculades al turisme, a l'agricultura intensiva o a la seva posició fronterera, com Castelló d'Empúries —47 %— o la Jonquera —44,3 %—.

Aquestes dinàmiques evidencien que la població catalana no només creix, sinó que es transforma, en un territori marcat per desigualtats demogràfiques, una creixent diversitat cultural i un fort desequilibri territorial.

Quin futur ens espera?

L'estructura demogràfica actual de Catalunya fa que l'envelliment de la població sigui, en un futur pro-

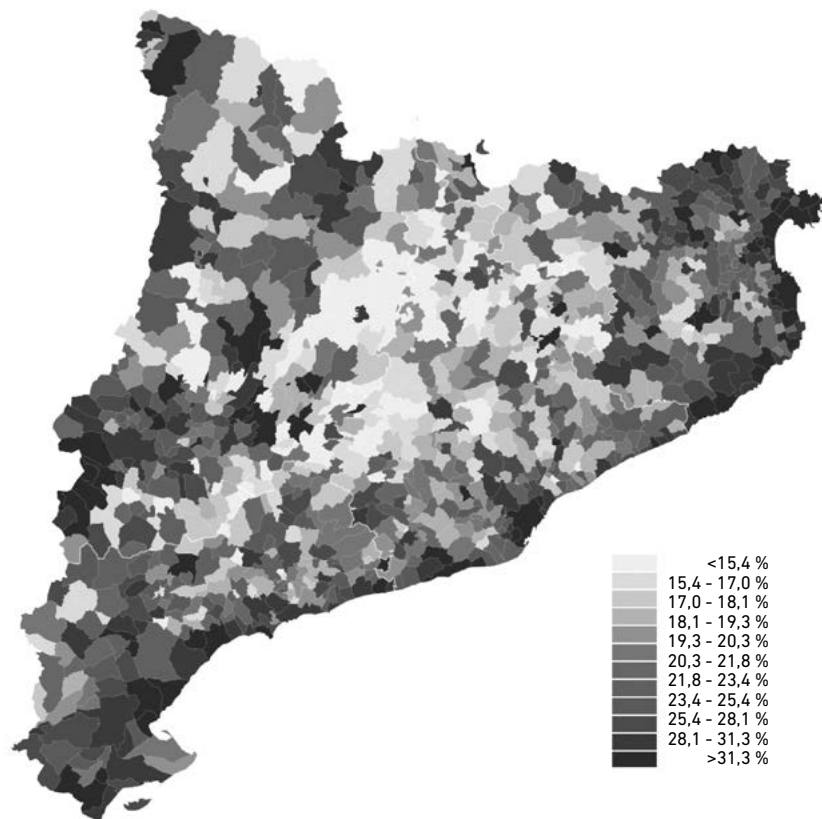
en els mateixos espais que la població autòctona, i busca especialment territoris amb més oportu-

nitats laborals, com l'Àrea Metropolitana de Barcelona, les capitals de comarca i el litoral —figura 2. En

L'envelliment de la població s'inscriu dins d'una tendència global, i el repte central és com adaptar-se a una societat amb cada vegada menys persones en edat activa

Figura 2

Percentatge de població nascuda a l'estranger per municipis de Catalunya, 2023

Font: Elaboració del CED a partir de dades de l'Explorador Social.

per, un fenomen inevitable. Tal com mostra el gràfic 3, independentment de l'escenari de projecció que es

consideri, el nombre de persones de 65 anys o més continuarà creixent i, cap al 2040, representarà al voltant

del 26 % del total de la població, davant del 19,5 % actual. Aquest increment està estretament lligat a les generacions del baby-boom, que gradualment aniran ocupant els esglaons més alts de la piràmide demogràfica.

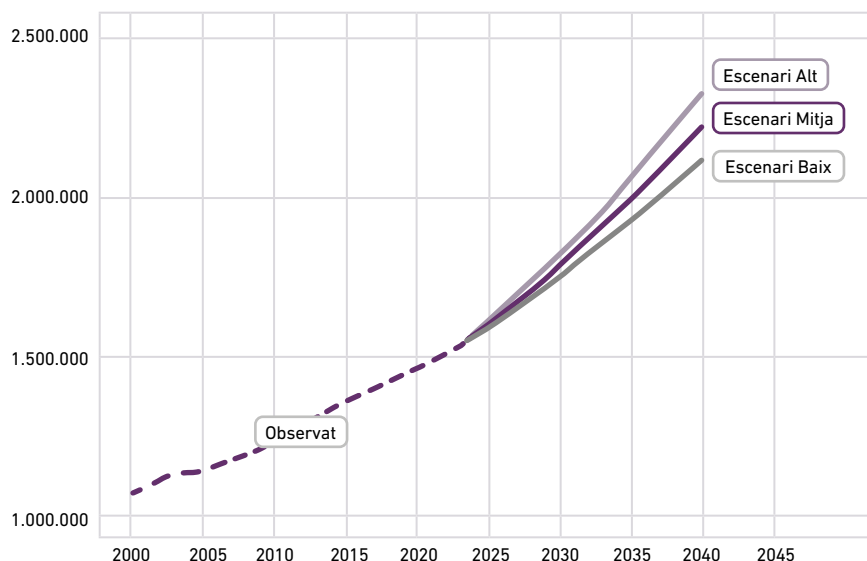
L'envelliment de la població s'inscriu en una tendència global, i el repte central és com adaptar-se a una societat amb cada vegada menys persones en edat activa. L'estat del benestar, tal com el coneixem, es va construir sobre una estructura piramidal, amb un ampli segment de persones en edat de treballar molt superior al de les que arriben a la jubilació.

La realitat demogràfica catalana mostra que l'increment dels segments de població activa només pot provenir de la incorporació de persones migrants. Tot i això, cal tenir present que la migració mai no serà suficient per compensar completament els efectes d'una societat envellida: el desequilibri persistirà i, a mesura que les generacions més nombroses facin anys, tendirà a accentuar-se.

Malgrat això, la migració pot contribuir de manera significativa a la societat

Gràfic 3

Projeccions de la població de 65 anys i més a Catalunya fins al 2040 (en persones)

Font: Elaboració del CED a partir de les dades de projeccions de l'Idescat (base 2021).

òleg Hein de Haas a *How Migration Really Works*, una economia no pot prescindir de la migració: expulsar o marginalar la població migrant afecta greument el sistema econòmic. Catalunya, com hem vist en aquest article, té una llarga tradició com a país d'acollida. Durant el segle XX, l'augment del saldo migratori va arribar a representar més del 50 % del creixement de la població. Aquesta experiència evidencia una gran capacitat d'adaptació, però també recorda que cal aprendre del passat per afrontar amb èxit els reptes socials i garantir cohesió i el benestar en el futur. ■

augmentant la natalitat, redistribuint la població pel territori i aportant diversitat i dinamisme. En el context europeu actual, però, s'ha observat una resistència creixent a la immigració, sovint basada en percepcions amplificades per les xarxes socials que assenyalen una sobrecàrrega dels serveis o un augment de la inseguretat.

Alhora, els països que imposen polítiques migratòries estrictes acaben perjudicant la seva economia, com ha passat al Regne Unit després del Brexit.⁴ Com subratlla el soci-

⁴ MILLARD; NICOLAE; NOWER, «Understanding the effects of Brexit on UK productivity.»; BLOOM (et al.), «The Economic Impact of Brexit».

■ Bibliografia

BLOOM, Nicholas (et al.). «The Economic Impact of Brexit.». A *NBER Working Paper*, núm. 34459, p.1-81, 2025.

CASTRO-MARTIN, Teresa (et al.). «El desafío de la muy baja fecundidad en España: ¿qué políticas sociales serían deseables?». A *Informe sobre la Democracia en España 2021: el país frente al espejo*. Fundación Alternativas, 2022, p.119-131.

DOMINGO, Andreu. «Migracions i reproducció demogràfica i social a la Catalunya contemporània». A *Idees. Revista de temes contemporanis. Demografia: els reptes de la societat del futur*, setembre, de 2025, p. 38-47.

DE HAAS, Hein. *How Migration Really Works: The Facts About the Most Divisive Issue in Politics*. Londres: Penguin/Viking, 2023.

MILLARD, Stephen; NICOLAE, Anamaria; NOWER, Michael. «Understanding the effects of Brexit on UK productivity». A *National Institute Economic Review*, 268, 2025, p. 46-62. Disponible a: <<https://doi.org/10.1017/nie.2024.27>>.

ORTEGA, Karen; MÓDENES, Juan Antonio. «Demanda habitacional en la Región Metropolitana de Barcelona (RMB): claves prospectivas desde la tasa de principalidad y el cambio de comportamiento de los hogares» A FARINÓS, Joaquín (ed.). *Cultura territorial. El futuro no se improvisa. Actas del XII Congreso Internacional de Ordenación del Territorio*. València: Universitat de València, 2025, p. 157-164.